

گزارش

رشد شاخص تولید شرکت‌های صنعتی

دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی با عنوان «پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن»، تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد دانست.

این گزارش در بررسی بخش تولید تصریح کرده طی اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۰ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۸/۲۱ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

همچنین طی اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، به جز رشته‌فعالیت «کک و پالایش» سایر رشته‌فعالیت‌ها افزایش در شاخص تولید داشته‌اند که رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «خودرو و قطعات» و «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید ثبت کرده‌اند. به طور کلی شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۷/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۸/۱۶ درصدی مواجه شده است.

نتایج این گزارش در بخش فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نشان می‌دهد، طی اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲، شاخص فروش این شرکت‌ها نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۷/۱۰ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵/۴۴ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند.

همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بجز رشته‌فعالیت «کک و پالایش» سایر رشته‌فعالیت‌ها افزایش در شاخص فروش داشته‌اند که رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «خودرو و قطعات» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش ثبت کرده‌اند. در مجموع شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۶/۴۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۳۹ درصدی مواجه شده است. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان می‌دهد، در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۱/۳ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه به نقطه با کاهش نسبت به ماه قبل، به ۲/۲۰ درصد رسیده است. گفتنی است، میانگین سالانه شاخص قیمت نیز در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۷/۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۸/۳۸ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

تداوم رشد صادرات

میزان صادرات سال ۱۴۰۰ ایران به روسیه به میزان ۶۰۰ میلیون دلار بوده که این عدد در مقایسه با مدت مشابه سال ۹۹ رشد ۲۱ درصدی داشته است. آمارهای سال ۱۴۰۱ نیز حکایت از این دارد که روند صادرات به روسیه افزایشی بوده است. در سال ۱۴۰۱ میزان صادرات ایران به روسیه ۷۴۵ میلیون دلار بود که این میزان در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۳۰ درصد افزایش یافته است.

روزانه ۲ میلیون بشکه نفت خام برای تأمین انرژی مورد نیاز این تأسیسات اختصاص می‌دهد. به طور کل می‌توان ادعا کرد استفاده از آب دریا و شیرین کردن آن، یکی از بهترین راه‌حل‌هایی است که می‌توان برای تأمین آب در بسیاری از کشورها به آن پرداخت. دولت سیزدهم از این امر مهم نیز که منتج به عقد قرارداد ۱۵ میلیون دلاری بین روسیه و ایران شده، غافل نبوده است.

- مشارکت ایران و روسیه در تکمیل کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی بین دو کشور در چه وضعیتی قرار دارد؟

گام هفتم، تکمیل کریدور شمال-جنوب است. تکمیل کریدور شمال-جنوب با تکمیل راه‌آهن رشت-آستارا منابع قابل توجهی را عاید کشور خواهد کرد. تکمیل این کریدور و بهره‌مندی از آن در کنار درآمدهای مختلفی که در کشور وجود دارد، می‌تواند درآمد خوبی را از ترانزیت نصیب جمهوری اسلامی ایران کند که این موضوع مدنظر تصمیم‌گیران است. تصمیم‌سازان است. بنابراین به دلیل موقعیت استراتژیک جغرافیای کشورمان، این فرصت‌ها نباید از دست برود که با درایت خاص رئیس‌جمهور و اقدامات لازم و باموقع، از این فرصت نیز به خوبی در حال فرصت‌سازی هستیم.

از سال ۲۰۰۰ میلادی راجع به تکمیل کریدور شمال- جنوب صحبت‌های زیادی می‌شود. کارهایی نیز انجام شده است ولی در این دولت تکمیل زنجیره کریدوری یکی از اولویت‌های اصلی رئیس‌جمهور بود و از زمانی که ابراهیم رئیسی مسئولیت دولت را برعهده دارد، خصوصاً طی چند ماه اخیر، این پروژه سرعت بیشتری گرفت. همچنین تنها قطعه باقی‌مانده از راه‌گذر شمال به جنوب یعنی قطعه رشت-آستارا در توافقی با روسیه آغاز شد. این قطعه منافع زیادی را نصیب کشور می‌کند. در اوایل راه‌اندازی این قطعه ۱۰ میلیون تن بار جابه‌جا خواهد شد و با فاصله زمانی اندکی با تجهیزاتی که وجود دارد، جابه‌جایی کالا به میزان ۱۵ میلیون تن افزایش خواهد یافت. با تکمیل این کریدور، خلیج فارس و دریای عمان که به آب‌های آزاد راه دارند با ریل و جاده به دریای شمال و دریای خزر و کشورهای حاشیه خزر متصل خواهند شد.

بر این اساس باید تأکید کرد فصل جدید همکاری‌های تجاری و اقتصادی بین جمهوری اسلامی ایران و فراسایون روسیه در زمان مدیریت و تصدی آیت‌الله رئیسی، نشان از نبوغ اقتصادی، سیاسی، بیش و وسع و اهمیت و اولویت داشتن مسأله معیشت، تجارت و اقتصاد ایرانیان نزد دولت مردمی سیزدهم دارد.

عکس: میزان

نماینده رسمی شورای تجاری اوراسیا و اتاق‌های منطقه‌ای بازرگانی فراسایون روسیه در گفت‌وگو با «ایران اقتصادی»

۷ گام راهبردی دولت سیزدهم در احیای تجارت ایران با روسیه

گفت‌وگو

دولت‌ها در توسعه اقتصادی نقش اساسی دارند و با برنامه‌ریزی اقتصادی صحیح می‌توانند نقش پررنگی ایفا کنند. باز شدن بازاری جدید در اقتصاد یک کشور، منافع حاصل از تخصص و تقسیم کار را در سطحی وسیع نشر می‌دهد، درآمد کلان ملی را بالا می‌برد و در نتیجه تمایل بیشتر به پس‌انداز و نرخ رشد بالاتر، افزایش انباشت سرمایه را ممکن می‌سازد. منافع حاصل از تجارت خارجی دقیقاً عملیاتی است که برای حاصل شدن آن دولت سیزدهم با هدایت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و رهنمودهای دلسوزانه رهبر معظم انقلاب با دقت در حال پیاده‌سازی است.

دولت سیزدهم از ابتدای فعالیت خود برای توسعه همکاری‌های مشترک با روسیه اقدامات متعددی انجام داد و همین امر فعالان اقتصادی و تجار را دلگرم به آینده کرد. بدین سبب می‌توان تأکید کرد که دولت سیزدهم ۷ گام تأثیرگذار در راستای مناسبات اقتصادی بین جمهوری اسلامی ایران و فراسایون روسیه انجام داده است. فرصتی پیش آمد تا در گفت‌وگو با عباس میرزایی قاضی نظرات وی را در خصوص اقدامات دولت سیزدهم برای توسعه روابط تجاری با روسیه جویا شویم.

- پیش‌نیازهای اولیه برای توسعه روابط اقتصادی ایران و روسیه چه مواردی بودند؟

اولین و مهم‌ترین گام، سفر ۲ روزه رئیس‌جمهور مردمی، آیت‌الله رئیسی

به فراسایون روسیه است. در این سفر توافقی اساسی برای گسترش روابط همه‌جانبه، پایدار و سودمند بین دو کشور به دست آمد. به‌عنوان نمونه ریل‌گذاری مسائل پولی و بانکی بین دو کشور انجام شد. برای اینکه کشورهای ثالث مانعی در روابط اقتصادی ایران و شرکای خود ایجاد نکنند، سیستم مبادلات مالی بین دو کشور گسترش یافته است و از آنجا که سرمایه‌گذاران روسی به ریل ایران و بازرگانان ایرانی به رویل روسیه نیاز دارند، می‌توانیم از این پس از ارزهای محلی برای مبادلات تجاری بین دو کشور استفاده کنیم.

- در خصوص تکمیل نیروگاه بوشهر چه دیدگاهی دارید؟

گام دوم، تکمیل فاز دو و سه نیروگاه بوشهر است. از جمله مزیت‌های غیرقابل انکار نیروگاه اتمی بوشهر، صرفه‌جویی در مصرف سوخت‌های فسیلی معادل بیش از ۸۹.۷ میلیون بشکه نفت خام بوده است. با فعالیت این نیروگاه تاکنون از انتشار حدود ۵۶.۵ میلیون تن گازهای آلاینده جلوگیری شده است. این موضوع آنچنان مهم است که در جریان تصویب لایحه بودجه ۱۴۰۲، نمایندگان مجلس شورای اسلامی به دولت اجازه دادند نسبت به احداث نیروگاه اتمی با ظرفیت تولید برق ۱۰ هزار مگاوات از طریق مشارکت با سازندگان بین‌المللی و صنایع داخلی در سال جاری اقدام کند.

- مشارکت روسیه در پروژه‌های نفتی ایران چگونه است؟

گام سوم، قرارداد ۵ میلیارد دلاری ۷ میدان نفتی و گازی است. پیشرفت

اجرایی و فیزیکی این ۷ پروژه از ۷ تا ۳۵ درصد، خود گویای این مهم است که برنامه‌های این قراردادها طبق برنامه‌ریزی انجام شده در حال پیشرفت هستند و در آینده‌ای نزدیک شاهد بهره‌برداری این پروژه‌ها خواهیم بود.

- اقدامات دولت سیزدهم برای احیای سهم جمهوری اسلامی ایران در حوزه دریای خزر را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

گام چهارم، توسعه تجارت دریایی بین فراسایون روسیه و جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر است. اگرچه تاریخ تجارت دریایی بین بنادر دو کشور از قرن پانزدهم میلادی سابقه بسیار طولانی دارد، اما بدون شک سال ۲۰۲۲ نقطه عطفی در توسعه تجارت دریایی بین دو کشور بود. بندر نوشهر در شمال ایران در ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۱ پس از ۲۱ سال میزبان اولین کشتی باری روروس روسیه بوده است. ایران و روسیه در ۲۶ خرداد ۱۴۰۱ طی نشست‌هایی که در چهارچوب بیست‌وپنجمین اجلاس بین‌المللی اقتصادی سن‌پترزبورگ برگزار شد، به توافق اولیه برای تأسیس شرکت مشترک کشتی‌سازی در منطقه دریای خزر دست یافتند و یک ماه بعد از آن دولت منطقه آستاراخان روسیه و بنیاد مستضعفان ایران، قراردادی را برای ایجاد یک شرکت کشتیرانی برای توسعه کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال به جنوب امضا کردند. در این میان در ۴ ژانویه ۲۰۲۳ خطوط کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران به روسیه سفارش ساخت یک کشتی برای استفاده در بندر سولیانکا داد که دو کشور با سرمایه‌گذاری مشترک در

حال توسعه آن هستند. این کشتی توانایی حمل انواع محموله (حدافل ۲۰۰ محموله) را دارد.

- چشم‌انداز همکاری‌های صنایع پزشکی ایران و روسیه چگونه خواهد بود؟

گام پنجم، توسعه صنایع پزشکی است. این موضوع از دیگر بخش‌هایی است که از دید رئیس‌جمهور کشورمان دور نماند و در هر فرصتی پیگیری توسعه این بخش مهم است. سال‌ها تلاش و گام برداشتن ایران در مسیر خودکفایی، امروزه محصولات ایرانی را برای روس‌ها جذاب کرده است. در این رابطه دولت روسیه درصدی تعامل هر چه بیشتر شرکت‌های فعال در زمینه دارو و صنایع پزشکی با ایران است تا بتوانند نیازشان را از کشورهای منطقه بویژه ایران تأمین کنند و در این راستا دولت سیزدهم پاکستانی موانع را با موفقیت پشت‌سر گذاشته است. با توجه به ظرفیت‌های ایران و امکاناتی که در روسیه وجود دارد، می‌توانیم همکاری خوبی در زمینه بهداشت، سلامت و تجهیزات پزشکی بین کشورها شکل دهیم و در راه تکمیل یکدیگر قدم‌های بیشتری برداریم.

- اقدامات راهبردی دولت برای مدیریت منابع آب با مشارکت روسیه را چگونه تحلیل می‌کنید؟

گام ششم، تهیه و تأمین آب شیرین‌کن‌های هسته‌ای است. طی سال‌های اخیر مدیریت منابع آبی کشور با توجه به اقلیم گرم و خشک ایران با دشواری همراه شده است. به این ترتیب تغییر الگوهای آب‌هوایی کشور نهادهای ذیربط را برای خلق منابع جدید آبی با محدودیت مواجه کرده، چراکه از سویی بارش نزولات کاهش یافته و از سوی دیگر ضعف مدیریت منابع و مصارف موجب تشدید این چالش شده است. عربستان سعودی یکی از کشورهایی است که برای تأمین آب شیرین مورد نیاز برای مردم خود به سراغ ساخت تأسیسات شیرین‌کننده آب رفته است. این کشور

برش

چشم‌انداز تجارت ۴۰ میلیارد دلاری ایران و روسیه

نزدیکی استراتژیک ایران و روسیه طی سال‌های اخیر باعث شده این دو کشور بتوانند بر گسترش تجارت خود با یکدیگر برنامه‌ریزی ویژه‌ای داشته باشند. با برنامه‌ریزی‌های به عمل آمده، حجم تجارت دو کشور تا سال ۲۰۲۵ میلادی به ۷ میلیارد ۵۰۰ میلیون دلار خواهد رسید. گسترش روابط تجاری در کشورهای شمالی تنها مختص روسیه نیست بلکه سایر کشورهای نیز ظرفیت افزایش تجارت با ایران را دارند. برخی دیگر از منابع خبری عنوان می‌کنند ظرف یک سال و نیم آینده و با برنامه‌ریزی که در دستور کار وجود دارد، انتظار می‌رود حجم روابط تجاری ایران و روسیه به سقف سالانه ۴۰ میلیارد دلار برسد. ولادیمیر عابیدونوف، رئیس شورای بازرگانی ایران و روسیه هم چندی پیش گفته بود: در صورت سرمایه‌گذاری مشترک روسیه در بخش لجستیک با ایران و راه‌اندازی مکانیسم پرداخت با ارزهای ملی، گردش تجاری ایران و روسیه در ۵ سال به طور قطع به ۴۰ میلیارد دلار می‌رسد.

آمارهای گمرک نشان می‌دهد طی ۱۵ سال اخیر تجارت ایران و روسیه روند بسیار متفاوتی را طی کرده است. از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ صادرات ایران به روسیه بین ۳۳۰ تا ۳۷۰ میلیون دلار در نوسان بوده، اما از سال ۱۳۹۸ و با مطرح شدن حضور ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا و با اراده دولت سیزدهم، حجم صادرات ایران به روسیه به بیش از ۵۰۰ میلیون دلار رسیده و در سال ۱۴۰۱ نیز این مقدار به لحاظ وزن و ارزش، رشد ۲۴ تا ۲۸ درصدی داشته است.